

b. Examen for Tandlæger.

Ved Skrivelse af 20. Oktbr. 1883 har Ministeriet, efter indhentet Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet, afslaaet et Andragende fra N. N. om, at det maatte tillades hans Søn — som havde frekventeret 3. Klasse i en privat lærd Skole, uden dog at have taget Examen i samme, samt siden som Privatist underkastet sig Prøven i Afslutningsfagene ved 4. Klasses Hovedexamen i matematisk-naturvidenskabelig Retning med 30 Points — at indstille sig til Tandlægeexamen, skjønt han ikke havde underkastet sig den almindelige Forberedelses Examen.

IV. Akademiske Grader.

Ved kgl. Resol. af 7. Decbr. 1883 og 8. Jan. 1884 er det, efter Indstilling fra Fakultetet og Konsistorium, blevet tilladt cand^{ti}. med. & chir. Victor Lange og H. P. Ørum at disputere for den medicinske Doktorgrad, uagtet de til Embedsexamen kun havde opnaaet Hovedkarakteren Haud ill. 1. gr.

Ligeledes er det ved kgl. Resol. 14 Juli 1884 tilladt cand. philol. F. Jónsson at disputere for den filosofiske Doktorgrad, uanset, at han kun havde opnaaet Hovedkarakteren Haud ill. til den filologisk-historiske Embedsexamen.

Samme Tilladelse er ved kgl. Resol. 11. Juni s. A. meddelt cand. jur. C. A. Nissen, der til Embedsexamen kun havde opnaaet Hovedkarakteren Haud. ill. Derimod blev hans Andragende om at lade Afhandlingen trykke paa Tysk afslaaet ved Ministeriets Skrivelse af 14. s. M., idet Ministeriet med Konsistorium og Fakultetet fandt det betænkeligt ved en Dispensation i denne Henseende at skabe et Præcedens paa et Omraade, hvor man maatte ønske at staa fuldstændig fri, naar Spørgsmaalet om selve Principet i sin Tid skulde blive rejst.

V. Akademiske Højtideligheder.

Ved Skrivelse til Studentersangforeningens Musikdirektor af 7. Septbr. 1883 har Konsistorium efter Indstilling samtykket i, at Musikledsagelsen ved Universitetets aarlige Fest i Anledning af Reformationens Indførelse sker ved 6 Strygeinstrumenter.

VI. Videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket.

I Septbr. 1883 henvendte Rektorerne fra nogle af Landets offentlige lærde Skoler sig til Ministeriet med Andragende om, at der maatte gjøres Skridt for at forskaffe de offentlige lærde Skoler Exemplarer af, hvad der ved de svensk-norske Universiteter aarlig udkommer af Programmer, Aarsskrifter, Lektionsplaner, Disputatser m. m. I denne Anledning begjærede Ministeriet under 19. s. M. Oplysning af Konsistorium om, hvorledes Udvexlingen af Tryksager af den nævnte Art for Tiden var ordnet mellem de nordiske Universiteter samt om, i hvilket Omfang der fra dansk Side vilde kunne ydes Gjengjæld, naar Skolerne medtoges i Udvexlingen. Herom udtalte Universitetsbibliothekar Birket Smith sig nærmere i Skrivelse af 26. s. M.

Udvexlingen af akademiske Skrifter mellem de nordiske Universiteter, ytrede han, foregik simpelthen saaledes, at Universitetsbibliotheket en Gang hvert Foraar gjennem en her værende Boghandel afsendte til hvert af de tre nordiske Universiteter samt til Stockholms Højskole en Pakke, indeholdende et Exemplar af hvert af de Universitetsskrifter (Programmer, Forelæsningslister, Aarsskrifter o. s. v.) samt Disputatser, som vare udkomne her i Løbet af det forrige (borgerlige) Aar. Paa samme Maade modtog Bibliotheket en Gang om Aaret, dels direkte, dels gjennem en Boghandler, Pakker af lignende Indhold fra hvert af de skandinaviske Universiteter, hvorved dog maatte bemærkes, at norske Disputatser (der overhovedet forekom sjælden), ikke sendtes, da de vedkommende Doktorander ikke havde nogen Forpligtelse til i et større Antal at afgive dem til Christiania Universitet. Hvad angik Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang der fra dansk Side vilde kunne ydes Gjengjæld, naar de lærde Skoler ædtoges i denne Udvexling, forekom det ham, at dette Spørgsmaal ikke egentlig laa for, førend man havde forvisset sig om, at de skandinaviske Universiteter vare villige til at afgive deres Skrifter til vore lærde Skoler, hvilket vel ikke turde være saa aldeles sikkert. Men selv om de vilde det, burde Disputatserne dog ikke komme ind under den paatænkte Udvexling. Det var ikke længere siden end i Fjor, at det (til Dels paa Grund af, at Bibliotheket traadte i Udvexlingsforbindelse med de franske Universiteter) blev paalagt Doktorandene at afgive 25 Exemplarer mere end tidligere af deres Afhandlinger til Universitetsbibliotheket, og det turde vel være misligt yderligere at forøge den ikke ubetydelige Byrde, som i saa Henseende hvilede paa dem. Men skulde det alligevel anses for rigtigst engang at stille større Krav til dem paa dette Punkt, vilde det under alle Omstændigheder være det heldigste, om disse Fordringer stilledes, ikke til Fordel for de lærde Skoler, men til Fordel for Universitetet selv eller Universitetsbibliotheket, idet det kunde forudses, at Universitetsbibliothekets Udvexlingsforbindelser med de fremmede Universiteter Aar for Aar vilde udvide sig. Vi havde her i Landet 14 lærde Skoler (iberegnet Latinskolen i Reykjavik), i Sverige fandtes, saa vidt han vidste, 33 »högre Läroverk«, i Norge syntes der at være 13—14 offentlige Latinskoler. Hvis nu de svenske Universiteter skulde afgive deres Disputatser til vore lærde Skoler, maatte vi i hvert Fald til Gjengjæld give vore Disputatser til 14 af de svenske lærde Skoler; men da Antallet af de svenske Disputatser (særlig for Upsalas Vedkommende) var ikke lidet større end Antallet af de danske, var det rimeligt — hvis Sverige i det hele vilde gaa ind paa en Udvexling af denne Art — at der vilde blive stillet Fordring om, at vi skulde afgive vore Disputatser til enhver af de svenske lærde Skoler, og dette vilde altsaa blive et temmelig betydeligt Antal. Hvad de egentlige Universitetsskrifter angik, stillede Sagen sig naturligvis anderledes, da den forøgede Udgiftsbyrde jo for deres Vedkommende kom til at hvile paa Universitetet selv. Det maatte dog her ikke glemmes, at naar der kun var Tale om Universitetsskrifter, maatte ogsaa Norge og de norske Latinskoler regnes med. Hvad Formen for den eventuelle Udvexling angik, antog han det for givet, at da Universitetsbibliotheket i ingen Henseende vilde komme til at høste Fordel af den, vilde det heller ikke blive paalagt Bibliotheket at besørge Udvexlingen, der jo ikke blot vilde medføre en Del Arbejde, men fremfor alt volde en ikke ubetydelig Udgift til Forsendelsesomkostninger o. lign.

Ved under 8. Oktbr. at indsende denne Erklæring til Ministeriet udtalte Konsistorium, der ganske tiltraadte den, at det ikke skjønnede rettere, end at en Udvexling som den af Rektorerne antydede vanskelig vilde kunne iværksættes. Herefter har Ministeriet under 16. s. M. meddelt disse, at det har overvejende Betænkelighed ved at foretage Skridt i den paagjældende Retning.

— I Anledning af et Forslag fra Prof. Holm om, at der fra Universitetsbibliothekets Side, naar Bøger forlangtes tilbage, der vare udlaante til en Universitetslærer, skulde rettes det Spørgsmaal til denne, om vedkommende Bog længere var ham nødvendig eller ikke, og at den altsaa kun kunde hjemkaldes fra ham, saafremt han ikke behøvede den til sit Universitetsarbejde, udtalte Universitetsbibliothekar Birket Smith sig nærmere i Skrivelse til Konsistorium af 13. Nov. 1883.

Hvad der end kunde tale for, at Universitetslærerne paa visse Punkter nød nogen Forret med Hensyn til Benyttelsen af Universitetsbibliothekets Bøger, vilde Vedtagelsen af et Forslag som dette i flere Retninger drage saa uheldige Følger efter sig, at man helst burde lade det falde og ligesom hidtil lade sig nøje med den Bistand fra Bibliothekets Side, som, ogsaa under det nuværende Reglement, kunde ydes og altid beredvillig var blevet ydet Universitetslærernes Studier. Saaledes som Forslaget forelaa, omfattede det ikke enhver Bog, som en Universitetslærer kunde faa i Sinde at laane, men kun saadanne, som han behøvede til sit Universitetsarbejde. Afgjørelsen af, hvorvidt han virkelig behøvede den, skulde imidlertid ligge hos ham selv, og dette vilde let medføre, at han i Regelen vilde mene at behøve en Bog til sine Forelæsninger, selv om han kun kunde bruge dem dertil. Men dernæst blev Spørgsmaalet: til hvilken Forelæsning skulde vedkommende bruge Bogen for at faa Ret til at beholde den? Var det til den, der holdtes i det løbende Semester, eller var det til en Forelæsning, der tænktes holdt i et kommende Semester? Hvis man slog det sidste fast, vilde det uden Tvivl meget hyppig blive Tilfældet, at en Universitetslærer troede at have Ret til at beholde en Bog, som han først agtede at bruge i en temmelig ubestemt Fremtid, og selv om man tog en Bestemmelse om, at Tilladelsen kun skulde gjælde for en Forelæsning, der paabegyndtes i den nærmest paafølgende Tid, vilde en saadan Bestemmelse i Forening med den Omstændighed, at en Forelæsning jo ofte strakte sig over mere end et Semester, aabne vedkommende Laaner en Mulighed til i et meget langt Tidsrum at afskære enhver anden fra Brugen af et maaske overordentlig vigtigt Værk. Men hertil kom endnu, at der jo i Regelen ingenlunde blot vilde blive Tale om en enkelt Bog for hver enkelt Universitetslærer. Enhver Forelæsning udkrævede selvfølgelig Benyttelsen og til Dels Laanet af et betydeligt literært Apparat, og først ved at tænke sig enhver Universitetslærer siddende inde med et større eller mindre Parti af laante Bøger, som til Dels maatte antages at høre til de vigtigste i hans Fag, vilde man kunne danne sig en Forestilling om, hvilket overordentlig stort Antal af betydelige Skrifter, der for lang Tid vilde kunne komme helt ud af Cirkulation, hvis det nævnte Forslag gik igjennem. — — — —

Forslaget havde til Hensigt at sikre Universitetslærerne en uforstyrret Benyttelse af de Bøger, de brugte til deres Universitetsarbejde. Men naar nu en Universitetslærer havde nødvendig Brug for en Bog eller for Bøger, som en an-

den Universitetslærer i Forvejen havde laant? Man vilde maaske gjøre gjældende, at Retten maatte være hos den, der var kommet først. Den formelle Ret, ganske vist. Men hvorledes skulde Hensigten med Forslaget opnaas, naar den formelle Ret kunde autorisere en Universitetslærer til i lang Tid at unddrage en af sine Kolleger en Bog, der maaske var denne ligefrem uundværlig til hans Forelæsninger, medens den for ham selv maaske kun var af ganske underordnet Betydning? Det vilde i et saadant Tilfælde være heldigst for den Universitetslærer, der var kommet sidst, at der — saaledes som nu — var fastsat en bestemt, kort Termin, efter hvis Udløb han kunde være sikker paa at komme i retmæssig Besiddelse af Bogen. Efter al Rimelighed vilde Kollisioner mellem Universitetslærere indbyrdes dog forholdsvis sjældnere indtræffe; men derimod vilde, hvis Forslaget vedtoges, Kollisioner mellem Universitetslærere og Ikke-Universitetslærere blive meget hyppige. Og i saadanne Tilfælde vilde man da formodentlig fra Universitetets Side være tilbøjelig til at betragte det som selvfølgelig, at Professorerne gik først, idet man vilde mene at finde en Støtte herfor i Bibliothekets oprindelige Bestemmelse og i den Omstændighed, at Bibliothekets Udgifter for en stor Del afholdes af Universitetets Formue. Vel skyldtes der Universitetslærerne et betydeligt Hensyn fra Bibliothekets Side; men han maatte tillige hævde, at der ogsaa altid var vist dem et saadant Hensyn, hvad han nærmere paaviste. Ud over dette burde man næppe gaa, og hvad særlig angik et Forslag som det foreliggende, der tilsigtede en betyde ig Indskrænkning i det store Publikums, gennem lange Tider hævdede Benyttelse af Bibliotheket, nærrede han endog nogen Tvivl om, at man kunde forsvare det ved en Henviisning til den historiske Udvikling. Thi vistnok var Bibliotheket fra Begyndelsen af særlig bestemt for Universitetslærernes (og de studerendes) Arbejde, men forskjellige Omstændigheder syntes afgjort at tyde paa, at denne oprindelige Bestemmelse i Tidernes Løb maatte være undergaaet en betydelig Modifikation. I saa Henseende mindede han først om, at der alt i flere Menneskealdere havde fundet en tvungen Aflevering Sted til Bibliotheket af alt, hvad der blev trykt paa Dansk. Men Beslutningen derom var ganske sikkert taget uden mindste Hensyn til særlig at fremhjelpe Universitetslærernes Studier; den var taget for at sikre sig, at den danske Literatur, hvis en Ulykke ramte det kgl. Bibliothek, kunde være bevaret paa et Sted til, og rimeligvis ogsaa for, at det større Publikum paa mere end et Sted kunde faa Adgang til den. Ogsaa om visse, med Universitetsbibliotheket forenede større Bogsamlinger, og om visse til Bibliotheket knyttede Legater maatte det antages, at man ikke ved deres Overdragelse havde tænkt særlig paa Universitetslærerne. Saaledes var den Classenske Bogsamling og det dertil knyttede store Legat (2400 Kr. om Aaret) uden Tvivl skjænket i den Tanke, at Bogsamlingen skulde være tilgængelig for det samme Publikum, som hidtil havde benyttet den, og paa de samme Betingelser. Det samme gjaldt formodentlig om den polytekniske Bogsamling med tilhørende Legat (800 Kr. om Aaret); men i ethvert Fald gjaldt det sikkert om Pastorseminariets Bogsamling, ligesom det ogsaa maatte betragtes som afgjort, at de Eibeschutzske Legater (600 Kr. om Aaret) ingenlunde fortrinsvis vare skjænkede med Professorernes Studier for Øje. Disse Kjendsgjerninger talte stærkt for, at Publikum havde en ikke ganske ringe Ret over for Universitetslærerne med Hensyn til Bibliothekets Be-

nyttelse. Og kunde Publikum end ikke selv dokumentere en saadan Ret, var det i ethvert Fald i Løbet af mange Aar praktisk blevet saa indøvet i Hævdelsen af den, at han ansaa det for ligefrem farligt for Universitetet selv og for Bibliotheket, særlig med Hensyn til fremtidige Bevillinger, nu at indføre en Bestemmelse, der vilde stille Universitetslærerne som en særlig privilegeret Klasse over for alle andre. Men selv ganske bortset fra Retsspørgsmaalet burde der under alle Omstændigheder tages et betydeligt Billighedshensyn til de Videnskabsmænd, som stode uden for Universitetslærernes Kred, og som her vare særdeles mange, fordi Universitetet var knyttet til Hovedstaden og ikke, som for det meste var Tilfældet i Udlandet, henlagt til en ubetydelig Provinsby. At henvise disse Videnskabsmænd til det store kgl. Bibliothek, vilde i mange Tilfælde være uden Betydning, fordi de samme Bøger naturligvis ingenlunde altid fandtes paa begge Steder.

Alt i alt vilde det saaledes ubetinget være det bedste for alle Parter, om Forslaget ikke gik igjennem. Hvis man imidlertid vilde gjøre en Forandring i det gjældende Udlaansreglement til Fordel for Universitetslærerne, tilraadede han indstændig, at Forandringen blev saa lempelig som mulig, saa at Retten til at beholde Bøger ud over den nu fastsatte Termin kun tilstodes for et vist begrænset Antal Bøger og en vis begrænset Tid, og overhovedet altid betragtedes ikke som Regel, men som Undtagelse.

Herefter har Konsistorium under 13. Dec. 1883 tilkjendegivet Universitetsbibliothekaren, at Bestemmelsen i Regl. 28. Oktbr. 1861 § 6 om, at ingen er berettiget til at beholde de laante Bøger længere end en Maaned, dog kun bliver at anvende med det Forbehold, at en Bog ikke kan forlanges tilbageleveret fra en Universitetslærer, som, naar den afkræves ham, erklærer, at han nødvendig behøver dens fortsatte Brug til sine Forelæsninger.

— Efter en af Konsistorium anbefalet Indstilling fra Universitetsbibliothekar Birket Smith har Ministeriet under 20. Oktbr. 1883 bifaldet, at et i Universitetsbibliotheket værende sjældent, men defekt Exemplar af den svenske Digter Stjernhjelm's Digt »Herkules» overlades til det kgl. Bibliothek i Stockholm, mod at der ydes Universitetsbibliotheket som Vederlag: en fuldstændig og bedre Udgave af samme Digt, et Exemplar af et Fotolithografi af den ældste i Sverige trykte Bog Dialogus creaturarum moralisatus 1483, to danske Forordninger fra 1617 og 1619 i Folio, et Brudstykke af en hidtil ukjendt dansk Psalmebog fra 1553 samt et Brudstykke af et dansk opbyggeligt Skrift fra det 16. Aarhundrede af Hans Christensen Sthen.

2. Det zoologiske Museum.

Efter at Prof. Schiodte, Inspektør for Museets 3. Afdeling, i Jan. 1884 var blevet angrebet af en haardnakket Underlivssygdom, blev det, efter hans af Museumsraadet og Konsistorium anbefalede Andragende, ved Ministeriets Skrivelse af 6. Febr. s. A. bifaldet, at der tilstodes ham Fritagelse i 2 Aar for hans daglige Museumsarbejde, dog saaledes, at han vedblev at være Medlem af Museumsraadet og altsaa deltog i Museets almindelige Bestyrelse samt at det overdroges Dr. phil. H. J. Hansen i det nævnte Tidsrum at udføre de Inspektøren

paahvilende Arbejder inden for Afdelingen — Afgivelse af den aarlige Indberetning og Besørgelse af Afdelingens Regnskabsvæsen derunder indbefattet — og udøve Tilsynet med denne, dog saaledes, at han i Sager, der gik ud over den daglige Forretningsgang, vilde have at søge Raad og Oplysning hos Professor Schiødte.

Under 22. April s. A. afgik Prof. Schiødte ved Døden, og efter Museumsraadets Indstilling blev det da ved Ministeriets Skrivelse af 15. Maj s. A. bifaldet, at Dr. phil. Hansen midlertidig maatte overtage Inspektionsforretningerne, indtil Inspektorembetet paa ny blev besat, saaledes at der som Godtgjørelse herfor tillagdes ham maanedlig fra d. 1. Maj at regne $\frac{1}{12}$ af den for anden Inspektor normerede Begyndelseslønning af 2000 Kr. aarlig.

VII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkomne Legater for studerende ved Universitetet.

I det akademiske Aar 1883—84 er der tilkommet tvende nye Legater, Pastor Lauritz H. Schmidts Legat og Professor C. Hermansens og Hustrus Legat, af hvilke det sidste dog først senere træder i Kraft.

a. Pastor Lauritz H. Schmidts Legat for en theologisk studerende ved Københavns Universitet. Fundatsen, der under 23. Febr. 1884 ad mandatum er forsynet med kgl. Stadfæstelse, lyder saaledes:

Fundats.

for Pastor Lauritz H. Schmidts Legat for en theologisk studerende ved
Københavns Universitet.

1. Legatets Formue bestaar af 2,500 Kr., skriver to Tusinde og fem Hundrede Kroner i 4 pCt. Obligationer, udstedte af Kreditforeningen af Grundejere i de danske Østifter, 4de Serie.

Denne Kapital er tilvejebragt ved en af mig suppleret Sum, som 2den Juledag 1883 blev overleveret mig af mine Venner til Erindring om min 25aarige Virksomhed som Præst i København.

2. Som et Bevis paa min Taknemmelighed mod det theologiske Fakultet har jeg skjænket dette den fornævnte Kapital til Anvendelse paa den neden for i § 4 anførte Maade.
3. Det theologiske Fakultet skal bestandig være Legatets Bestyrelse.
4. Renterne af Kapitalen tildeles i hver 11. Juni og hver 11. December Termin, første Gang i 11. Juni Termin d. A., en trængende theologisk Student, som er dimitteret fra en Skole i København, helst i de første Aar af hans Studietid, inden han kan opnaa Understøttelse af Regensen eller af andre Legater.

Den, hvem Legatet tildeles, bør være en saadan, som giver gode Forhaabninger om at kunne blive til Gavn for vor Kirke.

Legatet kan oppebæres af den samme i flere Aar, dog ikke længere, end til han er blevet Kandidat.

København, d. 5te Februar 1884.

Lauritz H. Schmidt,

res. Kapellan ved Helligaandskirken,